

ÇOK ERKEN BAŞLANGIÇLI ŞİZOFRENİ TANILI BİR OLGUDA AİLE YETERSİZLİĞİ VE TEDAVİYE ERİŞİM SORUNLARI: KORUYUCU RUH SAĞLIĞI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME

Bengi Başar¹, Murat Eyüboğlu¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları

Giriş: Çok erken başlangıçlı şizofreni (ÇEBŞ), çocukluk çağında nadir görülmesine karşın ciddi bilişsel, davranışsal ve sosyal işlev kaybına yol açan ağır bir psikiyatrik bozukluktur. Bu gruptaki çocukların izleminde biyolojik müdahale kadar, bakım veren yeterliliği, aile dinamikleri ve sosyal destek sistemlerinin önemi daha çok vurgulanmaktadır.

Yöntemler / Olgu Sunumu: Bu sunumda, mental retardasyonu nedeniyle bakım işlevlerini sürdüremeyen bir annenin bakımındaki ÇEBŞ tanılı bir çocukta, ilaç ve sosyal hizmet planlamasının multidisipliner ekip süpervizyonuyla şekillendirilmesi sonucunda belirgin klinik iyileşme izlenen bir olgu aktarılmaktadır. 11 yaşındaki kız olgu, çevreye ilgisizlik, mutizm, inkontinans, motor stereotipiler, dezorganize davranışlar ve sanrılar nedeniyle değerlendirildi. Eşlik eden epilepsi, hipotiroidi ve hafif derecede zihinsel yetersizlik öyküsü mevcuttu. Klinik başvuruda PANSS toplam puanı 145, Bush–Francis skoru ise 9 idi. Başlangıçta Olanzapin ve Alprozolam başlandı, ancak tedavi uyumunda güçlükler nedeniyle servis yatışı yapılmıştır. Klinik kötüleşme üzerine, süpervizyon toplantısında sosyal hizmet ve psikiyatri birimleri birlikte değerlendirme yapıldı. Toplantı sonrasında, bakım sorumluluğunun babaya devredilmesi ve refakatçinin babaanne olarak değiştirilmesi yönünde karar alındı. Bu süreç, sosyal hizmet birimiyle koordineli yürütüldü. İlaç tedavisi Risperidon 3 mg/gün dozunda sürdürülürken, refakatçi değişimi sonrası özbakım, tuvalet alışkanlığı, beslenme ve iletişim

alanlarında anlamlı düzelme gözlemlendi. PANSS puanı 48'e kadar geriledi. Hastanın öfke nöbetleri azaldı, sosyal etkileşimi arttı, işlevselliği belirgin ölçüde iyileşti.

Sonuçlar: Refakatçi değişimi ve sosyal hizmet müdahalesi sonrası PANSS puanınının 145'ten 48'e düşmesi, belirgin iyileşmeye işaret etmektedir. İletişim ve özbakım becerilerinde düzelme sağlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu olgu, ÇEBŞ tanılı çocuklarda yalnızca farmakolojik müdahalenin yeterli olmadığını; psikiyatrik izleminde bakım kalitesi, aile kapasitesi ve sosyal hizmet desteklerinin doğrudan klinik çıktılarını etkileyebileceğini göstermektedir. Özellikle bakım verenin kendi nörogelişimsel güçlükleri olduğunda, tedavi uyumu sekteye uğramakta; klinik tablo ağırlaşabilmektedir. Grup süpervizyonları ve multidisipliner vaka toplantılarının, yalnızca karar verme sürecine değil, çocuğun ruhsal iyilik haline doğrudan katkı sağladığı bu vaka ile somutlaşmıştır. Ayrıca sosyal hizmet müdahalesi klinik karar sürecinin aktif bir bileşeni olarak değerlendirilmiştir. Hasta ve ailesinden yazılı-sözlü onam alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çok erken başlangıçlı şizofreni, koruyucu ruh sağlığı, sosyal hizmet müdahalesi, erişilebilir psikiyatrik bakım, multidisipliner ekip yaklaşımı